

The logo for AeQui, featuring the letters 'AeQui' in a purple, sans-serif font. A light blue, hand-drawn style line loops around the letters, starting from the top left of the 'A', passing under the 'e', looping around the 'Q', and ending at the top right of the 'i'.

AeQui

Vlindersingel 220
NL-3544 VM Utrecht
+31 30 87 820 87
www.AeQui.nl
info@AeQui.nl

Master Architectuur Hanzehogeschool Groningen

*Verlag van de beperkte opleidingsbeoordeling
18 en 19 november 2020*

Utrecht
Februari 2021
www.AeQui.nl
Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Colofon

Instelling en opleiding

Hanzehogeschool Groningen

Groningen

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: Master Architectuur

Locatie: Groningen

Variant: Deeltijd

Croho-nummer: 44336

Visitatiecommissie

drs. R. (Raoul) van Aalst, voorzitter

ir. W. (Willemien) van Duijn, deskundige

ir. A. (Ady) Steketee, deskundige

J. (Jeroen) Steegmans, student-lid

drs. A. (Astrid) Koster, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan en goedgekeurd door de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Vlindersingel 220

3544 VM Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	11
3. Toetsing	16
4. Gerealiseerde leerresultaten	19
Bijlagen	21
Bijlage 1 Visitatiecommissie	22
Bijlage 2 Programma visitatie	23
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	24

Samenvatting

Op 18 en 19 november 2020 is de hbo-masteropleiding Master Architectuur gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**. De deeltijdse vierjarige masteropleiding leidt studenten op tot masteropgeleide architecten die het recht biedt op inschrijving als architect in het Architectenregister van het Stichting Bureau Architectenregister (SBA).

Beoogde leerresultaten

De professionele masteropleiding Architectuur leidt studenten op tot architecten die een beargumenteerd ruimtelijk (gebouw)ontwerp kunnen maken en weten hoe dat gerealiseerd kan worden. De kern van de opleiding is architectonisch ontwerpen. Het sterke profiel van de opleiding sluit aan bij de behoefte van het werkveld en is maatschappelijk relevant, gewaagd en actueel. Het profiel kan wel nog breder uitgedragen worden. De eindkwalificaties van de opleiding voldoen aan nationale en internationale richtlijnen en eisen voor masteropgeleide architecten. In de zogenaamde Body of Knowledge and Skills and Attitude (BOKSA) zijn de benodigde kennis, beroepsvaardigheden en beroepshouding vastgelegd, ingedeeld naar zeven beroepsgerichte competenties die op een competentiekaart vermeld staan. Het panel waardeert met name de aandacht voor de beroepshouding. Ook krijgen onderzoek en internationalisering voldoende aandacht in het profiel en de eindkwalificaties. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

De vormgeving en de inhoud van dit curriculum is goed doordacht en er is actief contact met het werkveld geweest om het programma inhoudelijk in te vullen. Studenten worden in verticale groepen binnen een *learning community* gestimuleerd te leren en te ontwerpen. Ook heeft de student veel keuzevrijheid om eigen accenten in de opleiding te leggen. De opleiding beschikt over voldoende en gekwalificeerd personeel. De meeste docenten zijn ook werkzaam als architect en hebben bovendien relevante onderwijservaring. Het gedreven en enthousiaste team heeft als geheel zowel inhoudelijke expertise, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsdeskundigheid, didactiek en onderzoeksvaardigheden. Docenten geven studenten veel persoonlijke aandacht. De commissie stelt op grond van de

gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Toetsing

Het toetsprogramma van de masteropleiding Architectuur is zorgvuldig opgebouwd en uitgewerkt. De opleiding heeft accurate en heldere keuzes gemaakt over de inhoudelijke invulling van het nieuwe toetsprogramma. De ontwikkelgerichte toetsen sluiten aan bij de leeruitkomsten en laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien. De beoordelaars voeren het beoordelingsproces gedegen en integer uit. Met name de formatieve evaluatie is sterk te noemen. De ontwikkelingsgerichtheid kan worden versterkt door de competenties nog meer als geheel te beoordelen. De opleiding treft goede maatregelen om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerfase van de masteropleiding Architectuur bestaat uit het onderdeel Graduation Project, het onderdeel Professional Development en het onderdeel Professional Practice en is adequaat opgezet. Deze is passend voor het eindniveau van de opleiding. De eindwerken zijn ook maatschappelijk relevant en er ligt goed onderzoek aan de eindwerken ten grondslag. De eindwerken zijn goed verzorgd en de eindwerken getuigen van het masterniveau. De inhoud van de verschillende afstudeerproducten kan nog beter van elkaar gescheiden worden, omdat de afstudeerproducten nu regelmatig overlap vertonen. De eindwerken zijn navolgbaar beoordeeld en de beoordelingen komen overeen met de kwaliteit van het werk. Studenten ontvangen adequate feedback. De kwaliteit van de eindwerken wordt structureel en actief geborgd. De studenten zijn daarom voldoende toegerust te functioneren als architect in het werkveld. De commissie stelt op grond van de

gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Aanbevelingen

Het panel adviseert positief over de professionele masteropleiding Architectuur. Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende suggesties ter overweging:

- Baken de verschillende onderdelen van het afstuderen nog beter ten opzichte van elkaar af;
- Versterk de samenwerking met het werkveld door nog actiever op zoek te gaan naar samenwerkingsverbanden met het werkveld, zodat de opleiding en het werkveld elkaar nog beter wederzijds kunnen beïnvloeden;
- De ontwikkelingsgerichtheid van de toetsing kan nog verder versterkt worden door volledig formatief te toetsen op alle zeven leeruitkomsten. Experimenteer ermee hoe ook in deze situatie de ontwikkeling van studenten beoordeeld kan worden en heb er vertrouwen in dat dit goed uitwerkt.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een **positief advies** inzake accreditatie van de Master Architectuur.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, februari 2021

drs. R.R. van Aalst
Voorzitter

drs. A.N. Koster
Secretaris

Inleiding

De professionele masteropleiding Architectuur van de Hanzehogeschool Groningen (HG) leidt studenten op tot architecten. Het diploma van de opleiding biedt het recht op inschrijving als architect in het Architectenregister van het Bureau Architectenregister (BA), het behaalde diploma wordt binnen de gehele Europese Unie erkend. Afgestudeerden mogen de titel Master of Science voeren.

De instelling

De hbo-masteropleiding Architectuur behoort tot de Academie van Bouwkunst, die onderdeel uitmaakt van de School for Architecture and Built Environment (SABE) van de Hanzehogeschool. De Hanzehogeschool Groningen is een multisectorale hogeschool met de missie om kundige en betrokken professionals op te leiden, praktijkgericht onderzoek te doen en daarmee in Noord-Nederland, nationaal en internationaal een belangrijke partner te zijn bij het ontwikkelen van ondernemerschap en innovatieve, toepasbare kennis. Het motto van de Hanzehogeschool is daarom "Share Your Talent. Move the World."

De hogeschool is georganiseerd in 18 schools en biedt daarbinnen 51 bacheloropleidingen, 19 masteropleidingen en 10 Ad-opleidingen aan. Op dit moment kent de hogeschool bijna 30.000 studenten en een kleine 3.350 medewerkers. Vanaf 1 september 2020 worden de Academie voor Architectuur & Built Environment en het Instituut voor Facility Management samengevoegd tot één nieuwe school met de naam School of Future Environments (SOFE). Deze school bestaat uit de bachelors Built Environment en Facility Management (voltijd en deeltijd), en de master Architectuur.

De opleiding

Na de afronding van de master Architectuur voldoet de afgestudeerde aan de nationale richtlijnen en eisen zoals gesteld in de Wet op de Architectentitel en kan de afgestudeerde ingeschreven worden in het Architectenregister van de Stichting Bureau Architectenregister (SBA) in Den Haag. Op basis van deze eisen dient een afgestudeerde te beschikken over een masteropleiding

Architectuur en minstens twee jaar relevante beroepservaring hebben opgedaan. De eisen die aan een beginnende architect worden gesteld zijn op Europees niveau omschreven (Europese richtlijn, artikel 3, EG-document III/D/9125/1/89-EN). De omschrijving van het beginniveau in de WAT (Wet op de Architectentitel, 2010) en de registratie-eisen van het Architectenregister (SBA) corresponderen met deze Europese richtlijn. De eindtermen van de opleiding zijn mede bepaald door de Europese richtlijnen, wat betekent dat de afgestudeerde student zijn vak in de gehele Europese Gemeenschap mag uitoefenen. Afgestudeerden mogen de titel Master of Science (MSc) voeren.

Om het voor buitenlandse studenten mogelijk te maken om te studeren aan de opleiding kan het onderwijs in het Engels gegeven worden. De voertaal is in principe Nederlands tenzij er buitenlandse studenten zijn. De taal wordt gezien als communicatiemiddel en niet als doel. Het panel vindt dit een adequate uitleg.

De visitatie

De Hanzehogeschool Groningen heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De digitale visitatie heeft op 18 en 19 november 2020 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De commissie heeft zich daarbij expliciet georiënteerd op het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. Dit is met het voltallig panel gedaan, tijdens het voor-

bereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) het panel.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd volgens het NVAO beoordelingskader (BOB 2018); aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in januari 2021 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding gaat een ontwikkelgesprek plaatsvinden. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De professionele masteropleiding Architectuur leidt studenten op tot architecten die een beargumenteerd ruimtelijk (gebouw)ontwerp kunnen maken en weten hoe dat gerealiseerd kan worden. De kern van de opleiding is architectonisch ontwerpen. Het sterke profiel van de opleiding sluit aan bij de behoefte van het werkveld en is maatschappelijk relevant, gewaagd en actueel. Het profiel kan wel nog breder uitgedragen worden. De eindkwalificaties van de opleiding voldoen aan nationale en internationale richtlijnen en eisen voor masteropgeleide architecten. In de zogenaamde Body of Knowledge and Skills and Attitude (BOKSA) zijn de benodigde kennis, beroepsvaardigheden en beroepshouding vastgelegd, ingedeeld naar zeven beroepsgerichte competenties die op een competentiekaart vermeld staan. Het panel waardeert met name de aandacht voor de beroepshouding. Ook krijgen onderzoek en internationalisering voldoende aandacht in het profiel en de eindkwalificaties. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

De professionele masteropleiding Architectuur leidt studenten op tot architecten die een beargumenteerd ruimtelijk (gebouw)ontwerp kunnen maken en weten hoe dat gerealiseerd kan worden. De kern van de opleiding is architectonisch ontwerpen. De opleiding leidt in dit licht architecten op die strategisch kunnen denken, zich bewust zijn van hun capaciteiten en die inzetten voor de kwaliteit van de leefomgeving.

Afgestudeerden mogen de titel Master of Science voeren. De eisen die aan een beginnende architect worden gesteld zijn op Europees niveau omschreven, de omschrijving van het beginniveau in de WAT (Wet op de Architectentitel, 2010) en de registratie-eisen van het Architectenregister (SBA) corresponderen met deze Europese richtlijn. De eindkwalificaties zijn aan deze richtlijnen ontleend.

De opleiding heeft de begintermen van de Wet op de Architectentitel (WAT) als uitgangspunt genomen voor de zeven eindcompetenties van de opleiding. Deze gelden als de eindkwalificaties van de opleiding en zijn richtinggevend voor de concrete invulling van het onderwijsprogramma van alle onderwijsjaren. De opleiding hanteert de onderstaande competenties: Design, Create, Explore, Relate, Lead, Learn en Adapt. In aansluiting

op de competenties heeft de opleiding drie Personae ontwikkeld, die elk inzetten op een andere vorm van engagement en impact: de denker, de activist en de kunstenaar.

In de zogenaamde Body of Knowledge and Skills and Attitude (BOKSA) zijn de benodigde kennis, beroepsvaardigheden en beroepshouding vastgelegd, ingedeeld naar competenties. De basis hiervoor zijn ook de Wet op de Architectentitel, de Dublin Descriptoren, de kritische beroepssituaties en het gedefinieerde profiel van een architect.

In nauw overleg met de Werkveld Advies Commissie (WAC) heeft de opleiding de opleidingskennis, vaardigheden en attitude (BOKSA) gegroepeerd in zeven competenties voor het interne curriculum. De opleiding brengt de keuzevrijheid in beeld met competentiekaarten waarmee de student in samenspraak met docent en mentor formuleert welke accenten de student legt.

Onderzoek

Het onderzoek binnen de opleiding beoogt bij te dragen aan kennisopbouw op het gebied van belangrijke maatschappelijke, ruimtelijke en architectonische kwesties. In de jaarlijkse onderzoeksstudio wordt een van deze thema's systematisch

verkend, geanalyseerd en bevraagd. De onderzoeksactiviteiten van de opleiding komen voort uit de thema's van de lectoraten van het kenniscentrum Noordruimte (Ruimtelijke Transformaties en Krimp en leefomgeving) van de Hanzehogeschool Groningen en het lectoraat Future Urban Regions (FUR) van de gezamenlijke Academies van Bouwkunst.

Overwegingen

Het profiel van de opleiding is onlangs herontwikkeld, heeft de commissie tijdens de visitatie vernomen. De ambitie van de professionele masteropleiding Architectuur is inmiddels uitgebreid geformuleerd en de doordachte visie van de opleiding sluit bij de ambitie aan. De commissie spreekt van een sterk profiel. Het gewaagde en actuele profiel wordt gedragen door het gehele team. Het nieuwe profiel kan nog meer in de geschreven documenten doorklinken, zodat het nog helderder is waarin deze architecten zich onderscheiden van andere architecten. Ook bevordert dat de transparantie naar binnen en naar buiten toe. Wil de opleiding de stap van heel goed naar echt excellent maken, dan dient de opleiding de grenzen op te zoeken van haar eigen definitie en die uit te werken tot in detail, alsook doordenken hoe deze afgestudeerde architecten dan de wereld gaan betreden. De commissie ondersteunt deze ontwikkeling.

De commissie is van oordeel dat de opleiding een duidelijke focus heeft op de maatschappelijke relevantie van het beroep van architect. Het panel waardeert met name de expliciete aandacht voor de (beroeps)attitude van studenten. De opleiding biedt studenten een rijke bodem die studenten verder kan brengen in de beroepspraktijk. Studenten hebben naar de mening van het panel zichtbaar wat te brengen in de wereld. De opleiding heeft ook duidelijk aandacht voor het functioneren in een internationale omgeving. De commissie is van oordeel dat de opleiding hiermee aansluit bij de ontwikkelingen en de behoefte in zowel de maatschappij als het werkveld.

De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen en standaarden (Dublindescriptoren voor het masterniveau). De eindkwalificaties sluiten tevens aan bij de nationale en internationale richtlijnen, zodat studenten zich kunnen inschrijven in het Architectenregister. De opleiding hanteert zeven passende competenties als beoogde leerresultaten en geeft studenten keuzevrijheid door middel van de individuele competentiekaarten. Zo garandeert de opleiding dat studenten alle competenties kunnen bereiken.

De doelstellingen en de eindkwalificaties zijn volgens de commissie voldoende beroeps- en praktijkgericht en zij zijn vervolgens adequaat uitgewerkt: alle competenties zijn vertaald in gedragsindicatoren passend bij het eindniveau van de opleiding.

In de doelstellingen van de opleiding is er bovendien ruime aandacht voor het doen van onderzoek. Dit is naast onderzoekend ontwerpen ook meer verdiepend onderzoek. Ook ontwikkelt de opleiding de onderzoeksmethodes en ontwerpmethodes die ten dienste staan van de maatschappij. De commissie vindt het sterk dat de opleiding antwoorden formuleert op verschillende soorten onderzoek. De opleiding helpt studenten door middel van *personae* de verschillende onderzoeken te herkennen. Deze definitie van, en de visie op, onderzoek is passend voor de deze opleiding.

De opleiding heeft ook regelmatig contact en zoekt goede afstemming met het werkveld om te onderzoeken welke inhoud, niveau en oriëntatie zowel nationaal als internationaal, door het werkveld van een architect wordt gevraagd. De formele en informele relaties met het werkveld kennen een stevige basis. De leden van de werkveldadviescommissie kenmerken zich bovendien volgens de visitatiecommissie door een hoge kwaliteit en sterke betrokkenheid. Het panel adviseert nog wel de samenwerking met het werk-

veld verder te versterken door nog meer te zoeken naar samenwerkingsverbanden, zodat het werkveld en de opleiding elkaar nog sterker wederzijds kunnen beïnvloeden en ook het profiel breder uitgedragen kan worden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

De vormgeving en de inhoud van dit curriculum zijn goed doordacht en er is actief contact met het werkveld geweest om het programma inhoudelijk in te vullen. Studenten worden in verticale groepen binnen een learning community gestimuleerd te leren en te ontwerpen. Ook heeft de student veel keuzevrijheid om eigen accenten in de opleiding te leggen. De opleiding beschikt over voldoende en gekwalificeerd personeel. De meeste docenten zijn ook werkzaam als architect en hebben bovendien relevante onderwijservaring. Het gedreven en enthousiaste team heeft als geheel zowel inhoudelijke expertise, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsdeskundigheid, didactiek en onderzoeksvaardigheden. Docenten geven studenten veel persoonlijke aandacht. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Programma

Het studieprogramma volgt het concurrent model. Dit betekent dat het curriculum van de opleiding bestaat uit een binnenschools en een buitenschools deel. De studielast van de vierjarige opleiding bedraagt 240 studiepunten, verdeeld over 120 studiepunten (30 EC per studiejaar) voor het binnenschools curriculum en 120 studiepunten (30 EC per studiejaar) voor het buitenschools curriculum.

Beide onderdelen van het curriculum zijn twee relatief zelfstandige, maar complementaire delen van de opleiding. Het binnenschools curriculum is met name gericht op het verwerven van vakken-nis en ontwerpvaardigheid. Door de student tijdens de opleiding in de studio's te confronteren met de diverse ontwerpopvattingen en –culturen wordt deze gestimuleerd om een eigen visie op het vak te ontwikkelen. Het buitenschoolse deel betreft de werkzaamheden die een student in de beroepspraktijk verricht, voor zover relevant voor zijn of haar opleiding tot architect. Het buitenschools curriculum draagt bij aan de professionele vorming.

Het binnenschoolse onderwijsprogramma beslaat een onderwijsperiode van 42 weken per jaar met een onderwijsbelasting van gemiddeld 20 uur per week (840 uur per jaar). Van deze 20 uur per week zijn ongeveer de helft contacturen.

Het onderwijsprogramma in de eerste drie studiejaar bestaat uit studio's, workshops en theorieavonden. De studio's vinden plaats op vrijdag, met in de ochtend ruimte voor het opdoen van specifieke vaardigheden (workshops) en in de middag ontwerpbegeleiding. De donderdagavond staat in het teken van het "just in time" aanreiken van theoretische kennis. Sinds 2019 werkt de opleiding met drie studio's per jaar: twee ontwerpstudio's van 15 weken en één onderzoeksstudio van acht weken. Deze studio is thematisch gekoppeld aan een ontwerpstudio binnen hetzelfde jaar.

Als architect in opleiding doorloopt de student verschillende niveaus. De student begint als beginnend ontwerper en ontwikkelt zich binnen vier jaar tot een ervaren ontwerper/master. Om deze ontwikkeling goed te kunnen doorlopen, kent het onderwijsprogramma een opbouw per jaar. Per jaar is er een verschillend niveau van supervisie, opdrachten en samenwerking. Het eerste jaar is vooral gericht op het ontwikkelen van een houding (act conscious). Het tweede jaar is gericht op de ontwikkeling van vaardigheden (get dirty) en het derde jaar op de ontwikkeling van kennis (add value). In het vierde jaar komen alle verschillende elementen samen.

De opleiding heeft gekozen voor een competentiegerichte benadering van het onderwijs (zie ook standaard 1). De competenties bieden studenten de kans om de door de student te ontwikkelen

competenties en vermogens te beschrijven in de context van de concrete beroepsbeoefening. Binnen de set van de zeven eindcompetenties hebben studenten in toenemende mate de mogelijkheid om accenten te leggen en daarmee in te spelen op de veranderingen in het beroep en de beroepsuitoefening van architecten. Deze keuzevrijheid wordt in beeld gebracht met competentiekaarten waarmee de student in samenspraak met docent en mentor formuleert welke accenten er in de ontwerpstudio's gelegd worden.

Door middel van het High Impact Learning that Lasts (HILL-) model biedt de opleiding een kader voor zowel de inhoud als de organisatie van het curriculum. Studenten leren in de learning community die bestaat uit verticale groepen, die in de studio's van jaar 1 tot en met 3 zijn georganiseerd.

In de studio's oefenen studenten met verschillende ontwerp- en onderzoeksvormen ter voorbereiding op het afstudeerjaar. Inhoudelijk worden theorievakken met ontwerpwerk geïntegreerd. De theoriecoördinator bewaakt de koppeling tussen theorie en studiothema. De procescoördinator ontwikkelt en begeleidt interactieve werkvormen voor de theorieavonden.

De opleidingscommissie is het orgaan dat advies uitbrengt over het bevorderen en waarborgen van de kwaliteit van de opleiding. De opleidingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers van docenten en studenten en geeft gevraagd en ongevraagd advies over de inhoud en de vorm van het onderwijs. De commissie heeft instemmingsrecht op de onderwijsregeling. De opleidingscommissie bestaat voor de helft uit studenten en voor de helft uit docenten. De wijze waarop een OC wordt samengesteld is opgenomen in het OC-reglement.

Onderzoek

Ter voorbereiding op het afstudeerjaar, oefenen de studenten in de onderzoeksstudio's met onderzoeksmethodes en oefeningen die zijn gerelateerd aan de vormen van "engaged architecture"

die in de afstudeerjaarprofielen worden uitgediept.

Na de afronding van een onderzoeksstudio, worden de resultaten geordend en aangescherpt door een docent (eventueel met studenten). Aansluitend wordt er bekeken hoe de opgedane kennis kan worden gedeeld. Dat kan in de vorm van een artikel in een academisch tijdschrift, maar ook in meer maatschappelijk toegankelijke vorm zoals een podcast, blog of een documentaire.

In ateliers en afstudeerprojecten verrichten studenten onderzoek dat verder gaat dan alleen het doen van onderzoek voor de specifieke atelieropgave. Studenten exploreren ook welke mogelijkheden in een opgave verscholen liggen, zo mogelijk met nieuwe architectonische oplossingen of modellen als resultaat. Ook kan het gaan om de ontwikkeling van nieuwe kennis relevant voor het vakgebied of onderzoeksthema.

Personeel

Het kernteam bestaat uit acht docenten (2,17 fte). Alle docenten uit het kernteam zijn in het bezit van een masterdiploma. Ook zet de opleiding mastergeschoolde gastdocenten op basis van hun expertise in. Verder zijn er afstudeermentoren betrokken bij de opleiding. Deze mentoren zijn ook mastergeschoold en worden voor 31 uren ingezet gedurende het gehele afstudeertraject. Tot slot beschikt de opleiding over externe mastergeschoolde docenten die op incidentele basis betrokken zijn bij het beoordelen van het beroepspraktijkexamen.

Instroom

Studenten met een bachelordiploma Built Environment met minor Architectural Design van de Hanzehogeschool zijn direct toelaatbaar voor de master Architectuur. De toelatingsprocedure bestaat uit een toelatingstoets en een toelatingsgesprek. Het toelatingsgesprek is erop gericht te beoordelen of de student beschikt over voldoende motivatie, kennis, inzicht en talent voor het volgen van de masteropleiding Architectuur. Het toelatingsonderzoek wordt afgenomen door een

door de Dean te benoemen toelatingscommissie. De toelatingscommissie adviseert de Dean over de toelating van studenten.

Voorzieningen en begeleiding

De opleiding beschikt over een gebouw in het centrum van de stad Groningen. Dit gebouw is onlangs verbouwd en fungeert als werkplaats en ontmoetingsplek. De grote zaal is het hart van de school, geschikt als ontmoetingsruimte voor studenten tijdens de studio's, het geven van lezingen en de maandelijkse gezamenlijke lunch. Ook bij Academie Minerva kunnen studenten gebruik maken van de werkplaatsen en van de bibliotheek. Studenten kunnen verder gebruik maken van alle voorzieningen die de Hanzehogeschool te bieden heeft.

De opleiding begeleidt studenten individueel op het ontwikkelen van competenties waarmee ze in het werkveld positie kunnen kiezen. De studentbegeleiding is erop gericht dat studenten succesvol en met zo min mogelijk vertraging hun studie doorlopen. Door de kleinschaligheid van de opleiding wordt er gewerkt in kleine groepen waarbij er ruimte is voor persoonlijke aandacht en intensieve begeleiding door de docenten en mentoren.

De coördinator beroepspraktijk begeleidt de studenten in de beroepspraktijk. Daarnaast krijgen de studenten tijdens de feedbackmomenten (twee keer per jaar) individuele terugkoppeling op hoe zij zich ontwikkelen in relatie tot de gevraagde competenties. Als studenten vastlopen dan kunnen zij via het studiesecretariaat een beroep doen op Buro Studyflow dat zorgdraagt voor een doorverwijzing

Overwegingen

Het panel heeft het onderwijsprogramma bestudeerd en besproken met studenten en docenten. De vormgeving van het mooie onderwijsprogramma is naar het oordeel van het panel goed doordacht en kenmerkt zich door het concurrent model door een sterke verwevenheid met de

praktijk. Het binnen- en het buitenschoolse curriculum zijn aan elkaar verwant en versterken elkaar. Juist die combinatie van de binnen- en buitenschoolse ervaringen stelt afgestudeerden in staat om zelfstandig aan architectonische opgaven te werken.

Het panel constateert dat de samenhang in het programma sterk is. De periodes sluiten op elkaar aan en in het programma is een duidelijke opbouw in de competenties aangebracht die op een competentiekaart beschreven zijn. Door de afstemming tussen en samenwerking van docenten en de gezamenlijke verzorging van colleges versterkt de opleiding deze samenhang.

Het panel is van mening dat de beroepsgerichte oriëntatie van de opleiding duidelijk zichtbaar is in het programma. De studio's bieden studenten de nodige kennis, vaardigheden, ervaring en beroepshouding aan en bereiden hen goed voor op het toekomstig vakgebied. Ook is er actief contact met het werkveld geweest om de studio's inhoudelijk in te vullen. Het panel stelt ook vast dat de beoogde inhoud en het niveau van de samenhangende studio's adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de beoogde eindkwalificaties. De onderwijsvormen sluiten hier goed bij aan.

Studenten hebben voldoende keuzevrijheid om een eigen invulling aan de competenties te geven. De studio's vormen bovendien een goede balans tussen theorie en de praktijk. Ook garandeert de opleiding door de vooraf gestelde eisen dat de werkzaamheden in het binnen- en buitenschoolse programma op hbo-masterniveau kunnen worden uitgevoerd. Het panel is hier tevreden over. Het panel suggereert nog om te onderzoeken of het idee van start-ups (zoals bekend is bij bedrijfsgerichte opleidingen) ook een plaats en vorm binnen de master Architectuur kan krijgen.

De opleiding creëert een intensieve en inspirerende leeromgeving voor studenten. De verticale

ateliers versterken de diepte en breedte van het leren van studenten. Ook worden studenten gestimuleerd te leren. De opleiding spreekt in dit licht de wens uit meer docenten met een PhD aan te trekken of anderzijds een programma te bieden voor goed presterende studenten. Het panel ondersteunt deze wens en adviseert de opleiding goed te kijken hoe de opleiding zich hierop kan voorbereiden.

Praktijkgericht onderzoek is volgens het panel goed in het programma en de studio's verweven. Studenten krijgen voldoende vaardigheden aangeleerd voor ontwerpend onderzoeken. Het panel waardeert met name dat studenten leren schetsen: het panel beschouwt het tekenen als basis van de artistiek onderzoekende kant. De presentaties van onderzoeken bestaan uit veel schrift en beeld en is minder gericht op video's en maquettes. De opleiding heeft tijdens de visitatie aangegeven zich meer te willen focussen op andere media. Het panel ondersteunt deze ontwikkeling.

Het panel vindt het sterk dat de opleiding antwoorden formuleert op de verschillende soorten onderzoek. Dit biedt studenten de mogelijkheid om kennis te maken met verschillende onderzoeksmethoden en hierin ook een beargumenteerde keuze te maken. Het panel is in dit licht ook van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequate onderzoeksomgeving, zowel binnen de eigen instelling als in haar netwerk. Op deze wijze is de opleiding in staat om praktijkgericht onderzoek ook daadwerkelijk in de opleiding vorm te geven.

Door de onderwijsherziening die onlangs heeft plaatsgevonden, heeft de opleiding nog weinig aandacht gehad voor het analyseren van de feitelijke kwaliteit van het onderzoekend vermogen zoals dat te zien is in het werk dat studenten leveren (zie ook standaard 4). Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding deze vertaling van het onderzoeksconcept naar het eindwerk van de student bij de doorontwikkeling van de opleiding verder oppakt.

Het panel constateert dat de opleiding passende instroomeisen hanteert en dat deze zorgt voor zowel een garantie op een voldoende expertise als een waardevolle differentiatie waardoor studenten kunnen leren van elkaar. Het panel stelt tevreden vast dat de opleiding potentiële studenten adequaat voorlicht over de zwaarte en de verwachtingen van de deeltijdse opleiding volgens het concurrent model. Hierdoor is het programma ondanks de intensiteit studeerbaar is voor de ingestroomde studenten.

Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over voldoende en gekwalificeerd personeel voor het verzorgen van het onderwijs in de masteropleiding. Het gedreven en enthousiaste team heeft als geheel zowel inhoudelijke expertise in het werkveld van een architect, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsdeskundigheid (mede door de BKE-certificering), didactiek en onderzoeksvaardigheden. Alle docenten worden door de opleiding voldoende toegerust om onderwijs in het Engels te verzorgen. Ook onderhouden docenten voldoende contact met het (internationale) werkveld.

De commissie is van oordeel dat de opleiding de begeleiding in alle fasen van de opleiding juist heeft vormgegeven en past bij de didactische visie. Het panel is met name onder de indruk van de kwaliteit van de begeleiding door docenten. Docenten zetten zich intensief in voor de begeleiding aan studenten en de opleiding steekt veel energie in de begeleiding van docenten bij beoordeling en didactiek, wat resulteert in een verbeterde didactische kwaliteit van de docenten sinds de vorige visitatie. Dit geldt voor zowel het kernteam als de gastdocenten. Daarbij is er ook ruime aandacht voor het begeleiden van internationale studenten en de Nederlandse en Engelse taalvaardigheid van studenten en docenten. Het panel is hiervan onder de indruk. Wel adviseert het panel de opleiding om regelmatig te evalueren hoe docenten de werkdruk die hoort bij de intensieve begeleiding ervaren.

De commissie vindt dat de (digitale) informatievoorziening aan huidige en toekomstige studenten adequaat is. De commissie is tevens van oordeel dat de huisvesting en de materiële voorzieningen voor de opleiding toereikend zijn. De goed verzorgde voorzieningen sluiten bovendien voldoende aan op de specifieke aspecten voor een opleiding Architectuur. Het panel waardeert het dat de opleiding het gebouw een opfrisbeurt heeft gegeven en het gebouw niet heeft afgestoten. Dit wordt ook door studenten gewaardeerd.

Ook de studiefaciliteiten en de geschiktheid van de onderwijsruimten, werkplekken en de digitale leeromgeving worden door de studenten als voldoende beschouwd.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

3. Toetsing

Het toetsprogramma van de masteropleiding Architectuur is zorgvuldig opgebouwd en uitgewerkt. De opleiding heeft accurate en heldere keuzes gemaakt over de inhoudelijke invulling van het nieuwe toetsprogramma. De ontwikkelgerichte toetsen sluiten aan bij de leeruitkomsten en laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien. Het beoordelingsproces voeren de beoordelaars gedegen en integer uit. Met name de formatieve evaluatie is sterk te noemen. De ontwikkelingsgerichtheid kan worden versterkt door de competenties nog meer als geheel te beoordelen. De opleiding treft goede maatregelen om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Het toetsbeleid van de opleiding is ontwikkelingsgericht. De opleiding heeft ook een visie op toetsing geformuleerd. In deze visie concludeert de opleiding dat toetsing zowel het leren moet meten als ondersteunen. Daarnaast moet het ruimte bieden om te kunnen experimenteren en fouten te kunnen maken; het mogen falen om te leren.

In dit licht bestaat de toetsvisie van de opleiding uit een aantal elementen. De inhoud en methode van beoordeling is ten eerste flexibel en adaptief. Het programma voor professionele beoordeling is daarnaast een samenhangend geheel en de opleiding maakt gebruik van verschillende (opeenvolgende) instrumenten voor beoordeling. Het (betekenisvol) leren vindt vervolgens plaats in een echt authentieke setting dat resulteert in zinvolle ervaringen en ontwikkeling. Dit geldt ook voor de beoordeling; de methode, inhoud en context van de beoordeling moet nauw aansluiten bij de werkelijke eisen en wensen van een architect met positieve impact. Ten derde is de beoordeling een dialoog tussen de lerende en de coach; de beoordeling omvat voor de student altijd rijke en betekenisvolle feedback die gericht is op de mogelijkheden om te leren. Tot slot richt de opleiding zich op de cultuur van het leren. De opleiding vindt het van belang dat zowel studenten als docenten en coaches zich veilig en ondersteund voelen.

De opleiding werkt deze toetsvisie uit door zowel het leren te meten (summatief) als inzicht te geven in de individuele ontwikkeling en te ondersteunen (formatief). In jaar 1 tot en met jaar 3 worden er per jaar twee designstudio's en één researchstudio aangeboden. Deze onderwijsseenheden worden afgesloten met een summatieve beoordeling door middel van een presentatie, portfolio, reflectieverslag en/of assessment. Daarbij wordt het werk gepresenteerd aan meerdere beoordelaars (vierogenprincipe). De beoordeling door docenten/examinatoren vindt in de regel binnen twee weken na afsluiting van de studio plaats. Studietoelating 1 tot en met 3 wordt afgesloten met een tentamen in het kader van het onderdeel Professional Development. Jaarlijks wordt de ontwikkeling en kwaliteit van de beroepspraktijksituatie van alle studenten beoordeeld door een externe commissie van architecten.

Door de keuze voor Assessment as Learning kent het ontwerp- en ontwerponderwijs veel formatieve toetsmomenten. In de coaching met docent en mentor krijgt de student continue feedback (wekelijks). In het afstudeerjaar krijgt de student per schouw uitgebreide mondelinge en schriftelijke feedback.

Het beoordelingsformulier beschrijft waarop het project beoordeeld wordt. Op het beoordelingsformulier zijn per competentie de leeruitkomsten, de toetsvorm en de weging opgenomen. De student kan per competentie op vier niveaus scoren (onvoldoende, voldoende, goed of uitstekend).

Het formulier biedt ruimte voor feedback gericht op de ontwikkeling van de student.

Het studentenwerk en de ontwikkeling van de student wordt beoordeeld tijdens de studio's. Dit gebeurt door het team van docenten dat de studenten gedurende het ontwerpproces begeleid heeft. In de eindpresentatie presenteren de studenten hun product en het ontwikkelingsproces en worden door de beoordelaars en medestudenten verdiepende vragen gesteld. De beoordelaars beoordelen de producten niet één voor één, maar steeds paarsgewijs om ze met elkaar te kunnen vergelijken (Comparative Judgement). Iedere beoordelaar vult eerst zelf het beoordelingsformulier per student in om ze daarna met alle beoordelaars gezamenlijk te bespreken. Met deze dialoog wordt op basis van meerdere professionele perspectieven consensus bereikt over de ontwikkeling van de student.

De docenten van het kernteam hebben een BKE-certificering en reflecteren regelmatig met elkaar op de samenhang van de toets vorm met het ontwikkelingsgericht onderwijs. Beoordelingen worden altijd door meerdere docenten gedaan en er wordt gezamenlijk gekalibreerd. Bij beoordelingen met externe adviseurs zijn de kernteamdocenten verantwoordelijk voor het verslagleggen van de feedback op de beoordelingsformulieren.

De School of Future Environments (SOFE) heeft een examencommissie met drie kamers (één voor elke bachelor en één voor de masteropleiding). Deze examencommissie heeft de taak om het proces waarin vastgesteld wordt dat de afgestudeerde de in de onderwijs- en examenregeling (OER) beschreven beoogde leerresultaten gerealiseerd heeft, te borgen. Zij doet dit door middel van het aanwijzen van alle examinatoren, waaronder de examinatoren van het eindniveau. De toetscommissie voert in opdracht van de examencommissie samen met de docenten, de WAC, de Dean en stafbureau O&O jaarlijks kalibraties uit waarin de beoordeling wordt onderzocht.

De toetscommissie onderzoekt onder verantwoordelijkheid van de examencommissie de kwaliteit van examens en tentamens door middel van steekproeven, geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de examencommissie, de staf en de beoordelaars met betrekking tot de kwaliteit van toetsing en kijkt kritisch mee bij de ontwikkeling van beoordelingsformulieren en instructies.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over een toetsprogramma dat aansluit bij de toetsvisie van de opleiding en het Toetsbeleid van de Hanzehogeschool.

Het panel stelt tevens vast dat de toetsing aansluit op de beoogde leerresultaten. Het panel concludeert op basis van de gesprekken en op basis van het bestuderen van een aantal toetsen en beoordelingscriteria dat de kwaliteit van de toetsing voldoende is. De beoordelingscriteria van de toetsen sluiten zichtbaar aan op de leerdoelen en leren studenten adequaat werken in de complexe beroepspraktijk van een architect.

Zij stelt tevens vast dat de toetsing een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau laat zien. De prestaties van studenten worden in voldoende mate aan hen worden teruggekoppeld: het panel noemt de monitoring en feedback intensief. Het beoordelingsproces voeren de beoordelaars naar het oordeel van het panel gedegen en integer uit.

Het panel waardeert bovendien de aandacht voor formatieve evaluatie naast de summatieve toetsing aan het eind van elke module. Hierdoor worden studenten gezien in hun ontwikkelingsproces en bestaat de beoordeling aan het eind niet enkel uit het eindresultaat. De toetsing en beoordeling is hiermee duidelijk ontwikkelingsgericht. De ontwikkelingsgerichtheid kan nog verder versterkt worden door volledig formatief te toetsen op alle zeven leeruitkomsten als geheel en minder op alle specifieke criteria die daaronder vallen. Het panel adviseert ermee te experimenteren of hiermee de ontwikkeling van studenten in voldoende

mate beoordeeld kan worden. Beoordeling op de volledige competenties vergroot bovendien het overzicht over de ontwikkeling van de student, geeft studenten meer ruimte om te falen en past ook beter bij visie op de learning community van de opleiding.

Het panel stelt tot slot vast dat de opleiding goede maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De toetscommissie en de examencommissie nemen hun taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen serieus en weten zich een eigenstandig en kritisch oordeel te vormen over de toetsing en het beoogde eindniveau van de opleiding. Het panel heeft waarde-

ring voor de professionaliteit van de examencommissie. Het panel heeft wel gezien dat de examencommissie aan de formele kant functioneert. Het panel suggereert dat de examencommissie nog sterker kan worden door nog meer een eigen mening te vormen en deze ook uit te dragen. Ook zouden de examencommissie en de toetscommissie nog meer aandacht kunnen hebben voor de begeleiding van docenten bij het ontwikkelen van toetsen en het beoordelen van studenten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerfase van de masteropleiding Architectuur is adequaat opgezet en bestaat uit het onderdeel Graduation Project, het onderdeel Professional Development en het onderdeel Professional Practice. Deze is passend voor het eindniveau van de opleiding. De eindwerken zijn ook maatschappelijk relevant en er ligt goed onderzoek aan de eindwerken ten grondslag. De eindwerken zijn goed verzorgd en de eindwerken getuigen van het masterniveau. De inhoud van de verschillende afstudeerproducten kan nog beter van elkaar gescheiden worden, omdat de afstudeerproducten nu regelmatig overlap vertonen. De eindwerken zijn navolgbaar beoordeeld en de beoordelingen komen overeen met de kwaliteit van het werk. Studenten ontvangen adequate feedback. De kwaliteit van de eindwerken wordt structureel en actief geborgd. De studenten zijn daarom voldoende toegerust te functioneren als architect in het werkveld. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Het afstudeerprogramma is het afsluitende onderdeel van de masteropleiding Architectuur en vindt plaats in het vierde jaar van het curriculum. Hierin wordt zowel het buitenschools als het binnenschools curriculum afgesloten. Het afstudeerprogramma omvat drie onderwijsonderdelen: het Graduation Project (29 EC), het onderdeel Professional Development (2 EC) en het examen Professional Practice (29 EC).

Ter voorbereiding op het afstuderen wordt in het derde jaar geoefend met positioneren (opgavekeuze en competentiekaart) en methodisch werken (onderzoeksstudio en formatieve feedback)

Twee docenten begeleiden de afstudeerder. De afstudeerdocent begeleidt de definitiefase, volgt de student gedurende het hele afstudeertraject en waarborgt de formatieve en summatieve beoordelingen. Vanaf de definitiefase volgt de mentor (begeleider uit het werkveld) de student gedurende het resterende traject. In de beginfase van het afstudeerproject wordt een extern deskundige met relevante kennis toegevoegd aan het begeleidingsteam.

De toetsing en de terugkoppeling aan studenten gebeurt met beoordelingsformulieren, waarin de leeruitkomsten en producten zijn aangegeven. De resultaten en beoordelingsformulieren worden

regelmatig geanalyseerd en besproken in kalibratiesessies met verschillende betrokkenen.

Het komend jaar wordt de nieuwe afstudeerhandleiding van kracht, waarin verschillende ontwerp- en verslaglegmethododes worden beschreven aan de hand van Personae. De opleiding onderzoekt de mogelijkheid van een "engagement period" in het curriculum.

De examencommissie bewaakt het niveau van de opleiding door intern toezicht te houden op de tentaminering en examinering qua inhoud, werkwijze en niveau. De examencommissie heeft de taak om vast te stellen of de student de in de onderwijs- en examenregeling beschreven beoogde leerresultaten (eindniveau) gerealiseerd heeft. De leden van de examencommissie worden benoemd door de Dean.

Overwegingen

De afstudeerfase van de opleiding is volgens de commissie adequaat opgezet en is passend voor het eindniveau. De reikwijdte van het werkveld van architecten kan door studenten voldoende worden bereikt.

De commissie heeft 15 eindwerken bestudeerd van de studenten die de afgelopen twee jaar afgestudeerd zijn.

De BOKSA van de opleiding en de vertaling daarvan in de praktijk van een masteropgeleide architect komen zichtbaar terug in de eindwerken. Het panel waardeert het dat de opleiding de Body of Knowledge door de afstudeerpresentaties toegankelijk maakt voor externen en zich inzet om de kennis die studenten opdoen te delen. Daarmee hebben de eindwerken ook duidelijk maatschappelijke impact.

De commissie noemt de eindwerken sterk en stelt bovendien vast dat de eindwerken getuigen van het masterniveau. Het zijn interessante, complete eindwerken die architectonisch sterk verantwoord zijn. Aan de eindwerken ligt een goed onderzoek aan ten grondslag. Ook vindt het panel het aantrekkelijk dat er in de eindwerken vrijwel altijd sprake is van de maatschappelijk relevantie van een ontwerp. Door het vooronderzoek dat studenten doen, zijn de onderwerpen heel uiteenlopend. Het panel waardeert dit. Een enkel eindwerk vindt het panel minder relevant en sommigen bevatten erg veel tekst in het vooronderzoek in het position paper. Dit betreft echter een uitzondering. Het panel adviseert in de beoordeling van alle eindwerken te beoordelen of zij beschikken over een korte en bondige uitwerking van het vooronderzoek.

Het panel heeft ook geconstateerd dat er relatief veel overlap bestaat tussen de verschillende deelproducten. Zo lijkt het onderzoeks- en het afstudeerportfolio veel op elkaar. Het panel adviseert te onderzoeken of beide producten een meer zelfstandige rol kunnen vervullen. Bijvoorbeeld door één posterpresentatie te vervangen, zo kunnen studenten zich nog meer focussen op de conclusies van het onderzoek. Verder signaleert het panel dat studenten niet altijd consequent zijn in het taalgebruik. Ter illustratie: soms zijn de titels in Engels en de tekst in het Nederlands. Dit houdt

verband met de ontwikkeling van internationalisering waarin de opleiding zit. Het panel vraagt hier aandacht voor.

De eindwerken zijn volgens de commissie alle navolgbaar beoordeeld en alle beoordelingen komen overeen met de kwaliteit van het werk. De verantwoording van de beoordeling verslagen krijgt veel aandacht.

De kwaliteit van de eindwerken wordt bovendien structureel en actief geborgd. Zo heeft de commissie gezien dat de opleiding docenten goed ondersteunt bij het garanderen van een betrouwbare beoordeling van ontwerpen. Ook de examencommissie heeft hierin een sterke rol.

Afgestudeerden voldoen aan de wensen van het beroepenveld: bureaus die stageplaatsen en afstudeeropdrachten bieden, zijn tevreden over het niveau van de studenten. Zij vinden studenten met name sterk functioneren op het gebied van conceptuele vaardigheden. Afgestudeerde architecten vinden bovendien hun weg naar het werkveld, heeft het panel geconstateerd. Ze werken meestal als architect op een bureau of als zelfstandig architect.

Ook na het afstuderen blijven de alumni onderdeel van de Learning Community van de opleiding. De opleiding betreft alumni regelmatig bij formatieve beoordelingen, bij het studio onderwijs als externe docent en bij lezingen. Het panel waardeert dat en ziet hierin een duidelijk meerwaarde.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Naam panellid	Functie
De heer drs. R. (Raoul) van Aalst	Commissievoorzitter AeQui en controller bij TenneT
Mevrouw ir. W. (Willemien) van Duijn	Architect en eigenaar van Buro3 Architecten. Tevens gastdocent aan de TUDelft
De heer ir. A. (Ady) Steketee	Architect en coördinator Design Studios bij de ArtEZ Hogeschool
De heer J. (Jeroen) Steegmans	Student aan de masteropleiding Bestuurskunde bij Universiteit Utrecht

De commissie werd bijgestaan door drs. A.N. Koster, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Programma visitatie

Woensdag 18 november 2020

14:30-15:45	Intern overleg
15.45-16.15	Presentatie door de opleiding
16.15-16.30	Pauze
16.30-17.15	Thema Positionering opleiding met management van de opleiding
17.15-17.30	Pauze
17.30-17.45	Open spreekuur

Donderdag 19 november 2020

08.30-08.45	Intern overleg panel
08.45-10.00	Thema Onderwijs met docenten van de opleiding
10.00-10.15	Intern overleg panel
10.15-10.45	Thema Onderzoek (voertaal: Engels) met docenten van de opleiding en de lector
10.45-11.15	Intern overleg panel
11.15-12.30	Studenten, inclusief leden van de opleidingscommissie
12.30-13.15	Lunchpauze en intern overleg
13.15-14.15	Thema Borging en eindniveau met vertegenwoordigers examen-, toets-, en opleidingscommissie
14.15-14.45	Intern overleg
14.45-15.45	Alumni en werkveldvertegenwoordiging
15.45-16.00	Intern overleg auditpanel
16.00-16.30	Pending issues
16.30-17.15	Intern overleg auditpanel
17.15-17.30	Terugkoppeling
17.30-17.45	Napraten

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie, inclusief de volgende bijlagen:
 - o 1. Onderwijs Ontwikkelings Plan (OOP)
 - o 2. Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2020-2021
 - o 3. Body of Knowledge (BOKSA)
 - o 4. Afstudeerhandleiding
 - o 5. Onderzoeksvisie master Architectuur
 - o 6. Overzicht ingezet personeel
 - o 7. Schema jaarindeling
 - o 8. Beroepspraktijkhandleiding 2019-2020
 - o 9. Schema studio's, theorie en workshops
 - o 10. Toetsbeleid SABE 2020
 - o 11. Kwaliteitszorgplan 2019-2020, master Architectuur
 - o 12. Notulen diverse commissies
 - o 13. Jaarverslag 2018-2019 Examencommissie master architectuur
 - o 14. Notitie studyflow
 - o 15. Notitie workflow
 - o 16. Visie op internationalisering
- Eindwerkstukken van 15 studenten

AeQui